

A KÚRIA
mint felülvizsgálati bíróság
í t é l e t e

Az ügy száma: Mfv.X.10.041/2020/6.

A tanács tagjai: . Hajdu Edit a tanács elnöke
. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna előadó bíró
. Stark Marianna bíró

A felperes: felperes neve

A felperes képviselője:
..... Szakszervezete

Az alperes: alperes neve

Az alperes képviselője:
. kamarai jogtanácsos

A per tárgya: munkavállalói azonnali hatályú felmondás jogkövetkezményei és tanulmányi szerződés

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: alperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:
Fővárosi Törvényszék 4.Mf.680.186/2019/5.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:
Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 52.M.2142/2016/93.

Rendelkező rész

A Kúria a Fővárosi Törvényszék 4.Mf.680.186/2019/5. számú ítéletének felülvizsgálati kérelemmel nem támadott részét nem érinti, egyebekben hatályában fenntartja.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek - 15 nap alatt - 20.000 (húszezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg az államnak - külön felhívásra - 78.700 (hetvennyolcezer-

hétsszáz) forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A felperes 2007. január 12-étől állt határozatlan idejű munkaviszonyban a Zrt.-nél. 2017. január 11-én kötött munkaszerződése szerint munkavégzésének helye az ... **T... Sz... K... P...**, munkaköre pedig környezetvédelmi szakértő. A felperes 2013. június 1-től munkáltatói jogutódlással került az alpereshez, ettől kezdődően munkavégzési helye B...en volt. A munkáltató személyében bekövetkezett változásról a 2013. június 6-án kelt levélben tájékoztatták, amely szerint korábbi munkáltatója a Zrt., valamint a alperes neve között létrejött megállapodásban foglaltaknak megfelelően a munkakörébe tartozó tevékenységet 2013. június 1-től a alperes neve látja el.
- [2] A felek 2014. február 20-án tanulmányi szerződést kötöttek, amely szerint a felperes elvégzi a **B... G... O... K...** által szervezett Windows 7, Word és Excel 100 órás alapfokú szaktanfolyamot az alperes által nyújtott támogatás mellett.
- [3] A felperes időközben környezetvédelmi mérnöki képesítésén túl villamosmérnöki másoddiplomát is szerzett 2013. évben. Erre tekintettel a-csoport anyavállalatánál, a Zrt.-nél kívánt elhelyezkedni, ezért 2014. augusztus 4-én áthelyezési kérelmet nyújtott be a munkáltatói jogkör gyakorlójának, melyben hozzájárulását kérte ahhoz, hogy a Zrt. **B... T... I... T...** Alosztályánál megüresedett munkakört betölthesse. Ez végül 2014. november 1-jén valósult meg.
- [4] A felperes 2014. október 28-án kelt azonnali hatályú felmondással szüntette meg az alperesnél fennállt munkaviszonyát. Ennek indokolása szerint a kullancs encephalitis elleni védőoltást három éven keresztül nem kapta meg, továbbá a munkáltató nem biztosította számára a megfelelő egyéni védőeszközöket a munkája során előforduló különösen veszélyes anyagokhoz.
- [5] A felperes mellékletként csatolta a 2012. január 26-án felülvizsgált Biztonsági Adatlapban foglaltakat, amely szerint a kószénkátrány az egészségre veszélyes: genetikai elváltozást, rákot okozhat, illetőleg a termékenységet vagy az újszülöttet károsíthatja, továbbá veszélyes a környezetre, a bőrön allergiás reakciót okozhat, mérgező a vízi élővilágra, hosszan tartó hatása káros lehet a vízi környezetre. A Biztonsági Adatlap ... oldala szerint a kószénkátrány veszélyes komponensei között megtalálható a naftalin, az antracén, a benzoapirén, valamint a benzol.
- [6] Az alperes a felperes azonnali hatályú felmondását nem fogadta el. Arról tájékoztatta, hogy az abban foglalt indokok nem valósak és nem okszerűek, a megszüntetés oka általános megfogalmazást és nem konkrét tényeket tartalmaz. Kifejtette, hogy a felperest foglalkoztató szervezeti egységnél a munkakörhöz és munkavégzéshez szükséges kockázatértékelés alapján előírt védőruhát, védőfelszerelést minden esetben biztosították.
- [7] A munkaviszony megszüntetés kapcsán 2014 októberében kiállított „körözőlap” tartalma szerint a felperesnek anyag- és eszközgazdálkodás tekintetében tartozása nincs, azonban feltüntettek tanulmányi szerződésből eredő 177.833 forint összegű, illetőleg 50.000 forint vállalati gépkocsi károkozással összefüggő tartozást.

A felperes keresete és az alperes ellenkérelme

- [8] A felperes keresetében az azonnali hatályú felmondással összefüggésben hivatkozott a 61/1999. (XII. 1.) EüM rendelet 13. § (4) bekezdésére, valamint a munka törvénykönyvről szóló 2012. évi I. törvény (Mt.) 78. § (3) bekezdésére, illetve 51. § (4) bekezdésében foglaltakra. Utóbb keresetét kiterjesztette, és 167.833 forint kártérítés megfizetésére is kérte kötelezni az alperest. Álláspontja szerint a munkáltató az azonnali hatályú felmondás ellenére a tanulmányi szerződés ... pontját alkalmazva követelte vissza az általa nyújtott támogatást, azonban a felmondás nem adott arra alapot, hogy az alperes igényét érvényesítse, mivel a támogatás visszakövetelése kizárólag felmondás esetén lehetséges. A 2017. március 27-én kézbesített levélből megállapítható, hogy 167.833 forint összeget az alperes a felperestől behajtott.
- [9] Az alperes a kereset elutasítását kérte. Érvélése szerint téves a felperes azon hivatkozása, hogy az azonnali hatályú felmondást a munkáltatónak kellett volna megtámadni. Figyelemmel az Mt. 287. § (2) bekezdés b) pontjára és az állandó ítélkezési gyakorlatra a munkavállaló által közölt azonnali hatályú felmondással kapcsolatos igény érvényesítése a munkavállaló keresete alapján indított perben realizálható.
- [10] Az Mt. 78. § (2) bekezdése jogvesztő 15 napos szubjektív határidőt állapít meg, ezt pedig a felperes elmulasztotta.
- [11] Az alperes álláspontja szerint a felperes az azonnali felmondás jogával visszaélt tekintettel arra, hogy tudomása volt arról, miszerint a munkáltató a kérésére már a jogviszony közös megegyezéssel megszüntetését tervezi új jogviszony létesítése érdekében. Hivatkozott az Mt. 43. § (1), (3) bekezdésére és a 85. §-ában foglaltakra.
- [12] Álláspontja szerint az alperes a tanulmányi szerződésből származó kötelezettségeit maradéktalanul teljesítette, a felperes azonban szerződésszegően a munkaviszonyát már a tanulmányok befejezése előtt jogellenesen megszüntette, így köteles annak következményeit viselni. A tanulmányi szerződés módosítása is kizárja azt a felperesi álláspontot, hogy az bármely részében is semmis lenne.

Az első- és a másodfokú ítélet

- [13] A Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 52.M.2142/2016/93. számú ítéletével kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek felmentési időre járó távolléti díjat, végkielégítést, továbbá kártérítést és perköltséget. Kötelezte az alperest eljárási illeték és állam által előlegezett tanúdíj viselésére is.
- [14] Az elsőfokú bíróság ítéletében utalt az Mt. 78. § (1), (2), (3) bekezdésére, 64. § (2) bekezdésére és a 7. § (1) bekezdésében rögzítettekre.
- [15] A felperesnek kellett a perben bizonyítania, hogy az alperes a munkaviszonyból származó lényeges kötelezettségét szándékosan vagy súlyos gondatlansággal, jelentős mértékben megszegte, valamint azt is, hogy az azonnali hatályú felmondás jogát a törvény által meghatározott szubjektív határidőn belül gyakorolta. A joggal való visszaélés fennállását mindig annak a félnek kell bizonyítania, aki arra a perben hivatkozik. Jelen esetben tehát azt, hogy a felperes az azonnali hatályú felmondás során joggal való visszaélést valósított meg az alperesnek kellett bizonyítani.
- [16] Az elsőfokú bíróság ítéletében utalt a Munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvény (Mvt.) 2. § (2) bekezdésére, (3) bekezdésére, 42. §, 54. § (2), (3) bekezdésére. Hivatkozott továbbá a biológiai tényezők hatásának kitett munkavállalók egészségének védelméről szóló 61/1999. (XII. 1.) EüM rendelet 3. § (1), (2), (3) bekezdésére, 6. § (2) bekezdésére, valamint a 65/1999. XII. 22.) EüM rendelet 2. § (1) bekezdés b) pontjában foglaltakra.
- [17] Azt a felperes felett munkáltatói jogkört gyakorló H... I... is elismerte tanúvallomásában, hogy a perbeli időszakban hatályos kockázatértékelés nem rendelkezett a kullancs encephalitis védőoltásról. Elmondása szerint 2012-es vagy 2013-as évben volt egy munkavédelmi kampány, és akkor akinek csak lehetett, az oltást beadatták, utána azonban ez a lehetőség megszűnt. A tanú

- cáfolta azt a perbeli alperesi védekezést, miszerint a felperes nem jelezte a kullancs védőoltás iránti igényét. A felperes ugyanis jelentkezett nála, és elmondta, hogy szeretne védőoltásban részesülni. A tanú éppen emiatt megkereste a munkavédelmi kollégákat, akik azt közölték, hogy az nem aktuális, az oltást mindenki oldja meg úgy, ahogy akarja (... sorszámu jegyzőkönyv ... oldal, ... és ... bekezdés). A felperessel és **H... I...** tanúval egyezően nyilatkozott a felperes munkatársa, **H... H...** is.
- [18] Megállapítható volt, hogy az alperes a perbeli időszakban nem rendelkezett kockázatértékeléssel. A peranyaghoz csatolt munkahelyi kockázatértékelés (... sorszámu beadvány melléklete) időpontja ugyanis 2015 júliusa volt. Ezen kockázatértékelés ... oldala a „biológiai tényezők” megnevezés alatt azonban azt rögzíti, hogy „biológiai kockázatbecslés nem készült”.
- [19] A bíróság megítélése szerint a munkáltató a kockázatértékelés elkészítésével kapcsolatban jogszabálysértő módon járt el, utalva az Mvt. 54. § (3) bekezdésére és a 61/1999. (XII. 1.) EüM rendeletre.
- [20] A peradatok egyértelműen alátámasztják, hogy a munkavégzés során a munkavállalók ki vannak téve a kullancs csípés veszélyének. E körben utalt a bíróság az alperes ... sorszámu alatt csatolt és a peres időszakban, 2013. szeptember 25-én készült Munkavédelmi Szabályzatában foglaltakra, amely a ... oldalon, a ... Fejezetben a „Veszélyes munkák, technológiák felsorolása” címszó alatt a 4. pontban maga is kitér arra, hogy ilyennek minősül a jogszabályban meghatározott veszélyes anyagokkal, készítményekkel vagy biológiai tényezők expozíciójával járó munkavégzés, illetve munkakörnyezet vagy jogszabály alapján meghatározott gyakoriságban időszakos alkalmassági vizsgálatához, biológiai monitorozáshoz kötött munkavégzés.
- [21] A periratok alapján nem vitás, hogy a felperes ilyen munkakörben dolgozott, ez a munkaköri leírásából egyértelműen megállapítható.
- [22] Az alperes a bíróság álláspontja szerint a biológiai kockázatértékelés, valamint expozíció meghatározásának elmaradásával, illetőleg ezzel összefüggésben azzal, hogy a kullancs elleni védőoltást nem biztosította, súlyos és lényeges kötelezettségszegést követett el. A 2015. júliusában készült kockázatértékelésben maga is rögzítette, hogy a dolgozók kullancs elleni védőoltását biztosítani kell, így értelemszerűen vélelmezhető, hogy ez a helyzet a kockázatértékelést megelőző időszakban, így például 2014. év során is fennállt.
- [23] A felperes az azonnali hatályú felmondásának indokát nem a kockázatértékelés, illetve az expozíció vizsgálatának hiányára alapozta, ezért mindezekben túlmenően a felperesnek igazolnia kellett, hogy olyan munkakörben dolgozott, amelyben a kullancs encephalitis fertőzés veszélyének ki volt téve, így a védőoltásra vitathatatlanul szüksége lett volna.
- [24] A felperes megkeresésére **B... F... K...**a arról tájékoztatta, hogy az általa leírtak szerint a munkavállalók kullancs encephalitis vírussal történő fertőzés veszélye nem zárható ki. Utalt arra, hogy a biológiai tényezők hatásának kitett munkavállalók egészségének védelméről szóló 61/1999. (XII. 1.) EüM rendelet 3. §-a az irányadó a felperesre is.
- [25] A felperes csatolta az **O... K... I...** 2018. március 5-én kelt levelét, amely szerint a kullancs encephalitis vírusával történő fertőzés a kérdésben megjelölt munkaterületen, földrajzi helyeken és munkakörben a megadott munkafeladatokat ellátó munkavállalók esetén nem zárható ki.
- [26] Mindezek alapján a bíróság megállapította, hogy a kullancs fertőzés elleni védőoltás kapcsán a munkáltató olyan súlyos kötelezettségszegést, illetve mulasztást követett el, amely az azonnali hatályú felmondás gyakorlását önmagában megalapozta.
- [27] A bíróság nem osztotta az alperesnek a szubjektív határidő elmulasztására vonatkozó álláspontját. A törvényi előírások alapján nem a munkavállaló dönti el, hogy mikor és hol, valamint mit dolgozik, hanem a munkáltató. Ez következik az Mt. 52. § (1) bekezdésének rendelkezéseiből, melynek c) pontjában foglaltak szerint a munkavállaló köteles a munkáját személyesen, az általában elvárható szakértelemmel és gondossággal, a munkájára vonatkozó szabályok, előírások, utasítások és szokások szerint végezni. A munkáltató ebből következően 2014. szeptember és október hónapokban is bármikor beoszthatta volna a felperest terepi munkavégzésre, ahogyan nyilvánvalóan

az is a munkáltató döntése volt, hogy szeptemberben már csak eseti jelleggel, októberben pedig egyáltalán nem tette. A szubjektív határidő számítását pedig nem lehet függővé tenni attól, hogy a felperes mikor volt utoljára terepi munkán, hiszen a kullancs encephalitis elleni védőoltás biztosítása a munkáltatót a munkaviszony fennállása alatt folyamatosan terhelte, aminek nem tett eleget.

- [28] Egyebekben a felperes a bíróság megítélése szerint munkavégzése során veszélyes anyagokkal találkozott, ezt támasztják alá egyrészt a meghallgatott tanúk vallomásai, másrészt a perben csatolt okirati bizonyítékok. A felperes munkavégzése során többek között kénsavat használt. A kénsavval végzett munkát a 2017. február 13-ai tanúmeghallgatása során H... I... és H... H... tanúk is megerősítették. H... H... tanúvallomása szerint a mintavételi edényekben nemcsak hígított kénsav, hanem hangyasav is lehetett. A felperes előadta, hogy savval és lúggal a-os kocsimosókban, illetve a által működtetett akkumulátortöltő állomásokon találkoztak munkavégzés közben, az itt végzett mintavételezési folyamat során, amit H... H... szintén megerősített.
- [29] Az alperes Munkavédelmi Szabályzata ... oldal ... pontja szerint veszélyes munkának, illetve technológiának minősül a jogszabályban meghatározott veszélyes anyagokkal, készítményekkel, vagy biológiai tényezők expozíciójával járó munkavégzés, illetve munkakörnyezet, vagy jogszabály alapján meghatározott gyakoriságban időszakos alkalmassági vizsgálatokhoz, biológiai monitorozáshoz kötött munkavégzés.
- [30] Az, hogy a munkáltató 2014. október 29-én jegyzőkönyvet vett fel arról, miszerint a felperestől a munkáltatói jogkör gyakorlója megkísérelte visszavenni a részére biztosított védőruházatot, azonban a munkavállaló azt megtagadta, nem alkalmas annak bizonyítására, hogy ilyen ruházatot kapott, és azt át is vette. A jegyzőkönyvet a munkáltató képviselői vették fel, írták alá, következésképp az a körülmény, hogy a munkáltató részéről eljáró személyek a jegyzőkönyv tárgyaként „a felperes részére biztosított védőruházat visszavételét” jelölték meg, egyoldalú munkáltatói kinyilatkoztatást jelent, következésképp szintén nem bizonyítja, hogy a felperes ilyen védőruházatban részesült.
- [31] A munkáltató nem tett eleget az Mt. 51. § (4) bekezdésében, valamint az Mvt. 2. § (2) bekezdésében foglalt kötelezettségének, nem biztosította az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés követelményeit. Ez a munkáltató részéről olyan súlyos és lényeges kötelezettségzegés, amelynek alapján a felperes jogszerűen élhetett az azonnali hatályú felmondás lehetőségével.
- [32] A felperesnek a bizonyítékok szerint nem volt arról tudomása, hogy az alperes 2014. november 1-vel hozzájárul a-csoporton belül más munkahelyre való átkerüléséhez. Előadása szerint, miután 2014 augusztusában beadta az erre vonatkozó kérelmét, gyakorlatilag semmi nem történt, végül megunt a várakozást, és ezért élt az azonnali hatályú felmondással. Másnap, 2014. október 29-én bement a munkáltatóhoz és ekkor közölte vele H... I..., hogy közös megegyezéssel is meg lehetett volna szüntetni a munkaviszonyt, azonban ezt a lehetőséget csak akkor ajánlotta fel.
- [33] Az alperes által csatolt e-mail levelezés nem igazolja, hogy a folyamat állásáról, illetve arról, hogy 2014. október 29-én közös megegyezés aláírása történhet, a felperes ténylegesen tudomást szerzett. A humán partner nem a felperest, hanem H... I... munkáltatói jogkörgyakorlót tájékoztatta arról, hogy a közös megegyezéssel munkaviszony megszüntetés papírjait előkészítették, és annak aláírása október 29-én megtörténhet. Ez tehát azt igazolja, hogy az ügyben a felperest nem tájékoztatták.
- [34] Az egységes ítélkezési gyakorlat szerint egy már közölt felmondást, azonnali hatályú felmondást csak a felek közös megállapodása alapján lehet visszavonni. Arra senki nem kötelezhető, így jelen esetben a felperes sem, hogy a már beadott azonnali hatályú felmondást visszavonja. Azt jogában állt a továbbiakban is fenntartani, ilyen módon tehát szintén nem valósulhatott meg a joggal való visszaélés.
- [35] A tanulmányi szerződéssel összefüggésben az elsőfokú bíróság utalt az Mt. 229. § (1) és (6) bekezdésében foglaltakra. Kifejtette, hogy a felperes jogszerű azonnali hatályú felmondása esetén nem volt köteles az alperesnél a munkaviszonyát a tanulmányi szerződés módosítás 4. pontjában foglalt időpontig fenntartani, ezért a munkáltató jogellenesen hajtotta végre a tanulmányi

szerződésből fakadó követelést. A felperes ezen igényét értelemszerűen a munkáltató kártérítési felelősségére vonatkozó Mt. szabályok szerint és a 3 éves elévülési idő alatt érvényesíthette, figyelemmel az Mt. 166. § (1) bekezdésében foglaltakra is.

- [36] Az alperes fellebbezése folytán eljáró Fővárosi Törvényszék 4.Mf.680.186/2019/5. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta. A felperes tanulmányi szerződésből eredő kártérítési igényével kapcsolatosan a pert megszüntette, az elsőfokú ítéletet egyebekben az illeték és perköltség kivételével helybenhagyta. Az alperest terhelő elsőfokú perköltséget és kereseti illetéket leszállította. Kötelezte az alperest a felperesnek másodfokú perköltség, az államnak pedig fellebbezési eljárási illeték fizetésére.
- [37] A másodfokú bíróság ítéletében utalt a Pp. 206. §-ban foglaltakra, valamint a Pp. 254. § (3) bekezdésére.
- [38] Megállapította, hogy az alperes nem bizonyította, miszerint a felperes munkakörének megfelelő, annak egészséges és biztonságos ellátásához szükséges eszközöket biztosította, őt a jogszabályokban előírt védőoltásban részesítette. Ugyancsak jogszabálysértés nélkül állapította meg az alperes terhére, hogy a biológiai kockázati tényezőket nem vette figyelembe, és nem készített ehhez kötődően rendszeres kockázatértékelést.
- [39] Helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság azt is, hogy az alperes folyamatos mulasztásban megnyilvánuló kötelezettségszegést valósított meg. A felperes nem mulasztotta el az Mt. 78. § (2) bekezdés szerinti szubjektív határidőt.
- [40] A másodfokú bíróság nem értett egyet az elsőfokú bíróságnak a tanulmányi szerződésből eredő kártérítésre vonatkozó igényhez kötődő döntésével. Az alperes követelését érintően beállt az anyagi jogerő a fizetési felszólítással szemben kezdeményezett bíróság előtti eljárás hiányában (Mt. 287. § (1) bekezdés).

Az alperes felülvizsgálati kérelme és a felperes ellenkérelme

- [41] Az alperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítéletnek az azonnali hatályú felmondásra vonatkozó része hatályon kívül helyezését, az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását és e körben a kereset elutasítását kérte. Kérelme kiterjedt az első-, másodfokú és felülvizsgálati eljárási költség felperes általi megfizetésére is.
- [42] Az alperes előjáróban a jogerős ítélet érdemi előadását rögzítette.
- [43] Hivatkozott arra, hogy az elsőfokú ítélettel kapcsolatosan a másodfokú bíróság igen rövid indokolással rendelkező döntést hozott, ezért alperes fenntartja az elsőfokú eljárásban tett nyilatkozatait, valamint az ítélettel szembeni fellebbezésében foglaltakat. Álláspontja szerint a másodfokú bíróság jogszabálysértő elsőfokú ítéletet hagyott jóvá.
- [44] Az alperes álláspontja szerint a másodfokú bíróság figyelmen kívül hagyta azt a releváns tény, hogy a munkaviszonyt a felperes szüntette meg 2014. október 28-án kelt azonnali hatályú felmondásával. E ténynek az a jelentősége, hogy a bizonyítási kötelezettség és teher a jognyilatkozatot tevő felperes oldalán volt, tekintettel az Mt. 64. § (2) bekezdésére, valamint a Pp. 3. § (3) bekezdésére és 164. § (1) bekezdésében foglaltakra.
- [45] Felperesnek kellett volna bizonyítania az általa közölt azonnali hatályú felmondás indoklásában foglaltakat, vagyis azt, hogy az alperesnek kötelezettsége volt a kullancs encephalitis elleni védőoltás felperes részére történő „beadatása”, valamint, hogy a munkáltató nem biztosította számára a megfelelő egyéni védőeszközöket a munkája során előforduló különösen veszélyes anyagokhoz. A felperes az őt terhelő bizonyítási kötelezettségének nem tett eleget, ennek ellenére ezt a releváns perjogi tény az eljáró bíróságok az alperes terhén értékelték. Előzőek alátámasztására alperes arra a tényre utalt, hogy a felperes a részére járó egyéni védőeszközökkel kapcsolatosan folyamatosan eltérő nyilatkozatokat tett, míg az alperes iratokkal, fényképekkel és

tanúnyilatkozatokkal igazolta, hogy a felperes rendelkezett a munkájához előírt egyéni védőeszközökkel.

- [46] Az alperes Munkavédelmi Szabályzata (MVSZ) jelen perben releváns része szerint „A felsorolt egyéni védőeszközöket csak abban az esetben kell biztosítani, ha az ártalom fennáll”.
- [47] Az alperes felülvizsgálati kérelmében utalt az Mvt. 54. §-ában foglaltakra. A munkáltató MVSZ-e tartalmaz rendelkezéseket a kockázatértékeléssel kapcsolatosan, egyben meghatározva azt, hogy milyen munkavállalói csoportok esetén szükséges a kockázatértékelés elkészítése (MVSZ ... és ... melléklet). A felperes munkakörére, munkavégzésére vonatkozó kockázatértékelés „hiánya” nem alperes mulasztása, hanem a kockázatok alperes általi értékelésének az eredménye, melyre tekintettel a másodfokú bíróság ítélete jogszabálysértő.
- [48] A felperes 2014. II. félévétől kezdődően terepi munkát lényegében nem látott el, sőt, 2014. október hónapban, tehát az azonnali hatályú felmondást megelőző 15 napon belül egyáltalán nem végzett ilyet. Az általa ellátott irodai munka során nem állt fenn olyan veszélyhelyzet, amely akár az egyéni védőeszköz biztosítását, akár a kullancs elleni védőoltást indokoltta tette volna. Az eljáró bíróságok az MVSZ előzőekben hivatkozott releváns kitételét, mint bizonyítékot az ítéletük meghozatala során figyelmen kívül hagyták, de ennek indokát nem adták (Pp. 221. § (1) bekezdés).
- [49] Arra a vitathatatlan tényre tekintettel, hogy a felperes 2014. második felétől, de különösen 2014. október hónapban nem végzett olyan munkát, amelyhez védőeszköz és/vagy védőoltás szükséges lett volna, a másodfokú bíróságnak az alperes „ügynevezett folyamatos mulasztásban megnyilvánuló kötelezettségszegése”-re vonatkozó megállapítása jogszabálysértő és egyben iratellenes is.
- [50] Az alperes álláspontja szerint sérült az Mt. 78. § (2) bekezdése, a szubjektív határidő megtartottságát a bíróságok tévesen értékelték.
- [51] Az alperes már 2014. augusztus 26-án hozzájárult ahhoz, hogy a felperes - az új végzettségének megfelelően - a Zrt-vel létesítsen munkaviszonyt, azaz együttműködő magatartást tanúsított. A felperes által állított várakozás és az emiatt érzett állítólagos düh okozója nem az alperes volt. Azt a nyilatkozatot is értékelnie kellett volna a másodfokú bíróságnak, hogy a felperes saját állítása szerint békés úton kívánta az alperessel fennálló munkaviszonyát megszüntetni 2014. augusztus 26. és október 28. között. Alperes nem tanúsított olyan magatartást, amely a felperes azonnali hatályú felmondását indokolhatta volna.
- [52] Az eljáró bíróságok a joggal való visszaélés körében nem értékelték, hogy a felperes a jogviszony megszűnését követő közel 2 év elteltével indított munkaügyi pert, amelynek kiváltója nem a felmondás indokolásában közöltek voltak, hanem a vele szemben, az alperes által indított, a tanulmányi szerződés megszegéséből eredő követelés behajtásával kapcsolatos végrehajtási eljárás.
- [53] Az alperes álláspontja szerint a másodfokú bíróság ítélete sérti az Mt. 7. § (1) bekezdését, 64. § (2) bekezdését, 78. §-át, az Mvt. 54. §-át és Pp. 3. § (3) bekezdését, 164. § (1) bekezdését és a Pp. 221. § (1) bekezdésében foglaltakat.
- [54] A felperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályában való fenntartására irányult.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [55] A felülvizsgálati kérelem nem megalapozott.
- [56] A Pp. 272. § (2) bekezdése értelmében a felülvizsgálati kérelemben kell előadni a jogszabálysértés megjelölése mellett, hogy a fél a jogerős határozat megváltoztatását milyen okból kívánja, ezért a Kúria nem a korábbi beadványokra hivatkozást, hanem a jelen felülvizsgálati kérelemben konkrétan megjelölt indokokat vette figyelembe. A Kúria a jogerős határozatot csak a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálhatta felül (Pp. 275. § (2) bekezdés).

- [57] A felülvizsgálati kérelem egymással szorosan összefüggő kötelező tartalmi kellékei a jogszabálysértés és a megsértett jogszabályhely megjelölése, valamint annak kifejtése, hogy a fél a határozat megváltoztatását milyen okból kívánja. Ezen együttes törvényi feltételeknek a fél akkor tesz eleget, ha egyrészt a megsértett jogszabályhelyet konkrétan megjelöli, másrészt pedig a hivatkozott jogszabálysértést tartalmilag is körülírja, az erre vonatkozó jogi álláspontját részletesen kifejti, vagyis a jogszabálysértésre való hivatkozását, indokait is ismerteti. Amennyiben a fél a felülvizsgálati kérelmében több, egymástól elkülönülő jogszabálysértésre hivatkozik, valamennyi hivatkozásának rendelkeznie kell a fent meghatározott tartalmi követelményekkel. A jogerős ítélet több rendelkezése ellen irányuló felülvizsgálati kérelem esetén, annak a törvényben előírt tartalmi kellékeket kérelmenként külön-külön kell tartalmaznia és ezek hiánytalan meglétét is a Kúria külön-külön vizsgálja (1/2016. (II. 15.) PK. vélemény 3. - 6. pont). A Pp. 206. §-ának megsértését az alperes felülvizsgálati kérelmében nem panaszolta, így jelen eljárásban is a jogerős ítéletben foglalt tényállás volt az irányadó.
- [58] állította az alperes, hogy a bíróságok megfordították a bizonyítási terhet, mivel azonnali hatályú felmondással élő felperes bizonyította az általa állítottakat (Pp. 3. § (3) bekezdés, Pp. 164. §, Mt. 64. § (2) bekezdés).
- [59] A felperes az azonnali hatályú felmondásában a kullancs elleni védőoltás elmaradását, illetve a védőfelszerelés hiányát állította, vagyis a munkáltató mulasztására hivatkozott. A kifogásolt mulasztásban jelentkező alperesi magatartást tanúvallomásokkal, illetve okirati bizonyítékokkal alátámasztotta, ezt követően a alperesnek lehetősége lett volna a felperes állításainak megcáfolására, aminek nem tett eleget. Erre tekintettel a bíróságok a bizonyítási eljárást a jogszabályi előírásoknak megfelelően folytatták le, jogszabálysértés megállapítására nem volt mód.
- [60] Az elsőfokú bíróság helyesen értelmezte az Mvt. 54. §-ában foglaltakat a kockázatértékeléssel összefüggésben. Az (5) bekezdés szerint a munkáltató felelőssége a veszélyek azonosítása (b. pont), és a szükséges megelőző intézkedések megjelölése (f.pont). Az alperes maga rögzítette a kockázatértékelésében, hogy az a biológiai kockázatokra nem terjedt ki. Ennek hiánya nem értékelhető úgy, hogy „az nem alperesi mulasztás, hanem a kockázatok alperes általi értékelésének az eredménye” (felülvizsgálati kérelem ... oldal ... bekezdés).
- [61] Az elsőfokú bíróság e körben helyesen hivatkozott a biológiai tényezők hatásának kitett munkavállalók egészségének védelméről szóló 61/1999. (XII. 1.) EüM rendelet vonatkozó előírásaira, amelynek az alperes nem tett eleget.
- [62] A hivatkozott jogszabályok alapján a munkáltatónak a biológiai tényezők vonatkozásában is rendelkeznie kellett volna kockázatértékeléssel, felperes esetében munkaköri feladatai ellátása során pedig az általa hivatkozott kóros külső tényezőkkel számolni kellett a rendelkezésre álló bizonyítékokból megállapíthatóan.
- [63] Az Mt. 78. § (2) bekezdésében meghatározott 15 napos szubjektív határidő megsértését is alaptalanul állította az alperes arra hivatkozással, hogy 2014 szeptemberében csak ritkán, októberben pedig egyáltalán nem végzett terepi munkát a felperes.
- [64] Az eljáró bíróságok helyesen fejtették ki, hogy a védőeszköz biztosítása a munkakörhöz és nem az aktuálisan elvégzendő feladathoz kapcsolódik. A perbeli időben hatályos Mvt. 42. § b.) pontja szerint a munkáltatónak a veszélyforrások ellen védelmet nyújtó egyéni védőeszközöket meg kell határozni, azokkal a munkavállalókat el kell látni, használatukra kioktatni és használatukat megkövetelni. Az Mvt. 54.§ (5) bekezdés szintén a munkáltatót teszi felelőssé a veszélyek azonosításáért és a szükséges megelőző intézkedések megtételéért. Az Mt. 52. § (1) bekezdése szerint a munkavállaló a munkáltató utasításainak megfelelően köteles eljárni, így nem a felperes döntésétől függött jelen esetben, hanem a munkáltató előírásaitól, elvárásaitól, hogy adott időszakban irodai munkavégzésre kötelezték. Ez azonban nem zárta ki, mivel munkaköri leírása, feladatai nem változtak, hogy bármikor terepi munkára küldjék.

- [65] Ugyancsak helyes azon elsőfokú bírósági álláspont, miszerint az alperest a kullancs encephalitis elleni védőoltás biztosítása folyamatosan terhelte, amelynek szükségességét a F... K... 2018. február 7-én kelt levele (... sorszámu beadvány melléklete) és az O... K... I... 2018. március 5-én kelt felperesnek küldött válasza (... sorszámu beadvány melléklete) is megerősített.
- [66] A bíróságok helytállóan hivatkoztak arra a következetes ítélkezési gyakorlatra, amely szerint, ha a kötelezettségszegés jogellenes állapot fenntartásában, folyamatos vagy tartós kötelezettségszegésben, illetve mulasztásban nyilvánul meg, a másik fél mindaddig határidőben gyakorolhatja az azonnali hatályú felmondás jogát, amíg a jogellenes állapot vagy mulasztás fennáll. Mindebből következően a felperes azonnali hatályú felmondásával nem lépte túl az Mt. 78. § (2) bekezdésében meghatározott 15 napos szubjektív határidőt.
- [67] A Pp. 221. §-ának megsértését is alaptalanul állította az alperes. A bíróságoknak a határozatukat a szükséges mértékben kell megindokolniuk, amelynek körét az adott ügy jellege és az eljárás során tisztázásra váró körülmények terjedelme határozza meg. A másodfokú bíróság rögzítette a tényállást és az abból figyelembe vett tényeket, valamint levont következtetéséről is a bizonyítékok egybevetésével számot adott utalva arra, hogy az elsőfokú bíróság által megállapítottakat miért tartja megalapozottnak.
- [68] Önmagában az indokolási kötelezettség megsértése nem állapítható meg amiatt, hogy a levont jogkövetkeztetéssel a fél nem ért egyet. Az Alkotmánybíróság ezzel összefüggésben több ügyben kifejtette, hogy „A bíróságok indokolási kötelezettségéből nem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettsége, különösen nem az indítványozó szubjektív elvárásait kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása. A jogszabályok végső soron és kötelező erővel való értelmezése egyéb iránt a bíróságok feladata.” [30/2014. (IX. 30.) AB határozat; IV.1408/2016. számú végzés].
- [69] Az alperes a felperes részéről megvalósított joggal való visszaélést is alaptalanul állította. Az elsőfokú bíróság ítélete részletesen rögzítette az alperes által csatolt e-mail levelezés tartalmát (elsőfokú ítélet ... oldal utolsó bekezdés). Ebből helytállóan következtetett arra, hogy mindez nem alkalmas annak alátámasztására, miszerint a felperes tudott arról, hogy a munkáltató 2014. október 29-én hajlandó a közös megegyezés aláírására. Az pedig, hogy hosszú időn keresztül nem foglalkoztak kérelmével, és a felperes végül a jogviszony azonnali hatályú megszüntetése mellett alapos és jogszerű okokra hivatkozva döntött, nem volt részéről felróható magatartás.
- [70] Az azonnali hatályú felmondást követően a felperes hosszabb idő elteltével indított pert, ez azonban ugyancsak nem jelenthet joggal való visszaélést (Mt. 7. §), mivel az alperes ekkor lépett fel kártérítési igényével, amit megalapozatlannak tartott. Az Mt. 286. § (1) bekezdésben foglalt 3 éves elévülési idő alatt pedig bármikor jogszerűen indíthatott keresetet a munkáltatóval szemben.
- [71] A kifejtettekre tekintettel a Kúria a jogerős ítélet felülvizsgálati kérelemmel nem támadott részét (tanulmányi szerződés) nem érintette, egyebekben azt hatályában fenntartotta a Pp. 275. § (3) bekezdése értelmében.

Záró rész

- [72] Az alperes perköltség fizetési kötelezettsége a Pp. 78. § (1) bekezdésén alapul, míg illetéket az adott ügyben irányadó 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. §-a alapján kell fizetnie.
- [73] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § (1) bekezdése szerint tárgyaláson bírálta el.
- [74] Ez ellen az ítélet ellen a Pp. 271. § (1) bekezdés e) pontja alapján nincs helye felülvizsgálatnak.

, 2020. október 7.

. Hajdu Edit s.k. a tanács elnöke, Dr. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna s.k. előadó bíró Dr. Stark Marianna s.k. bíró